

Driestuiversopera als ellenlange toneelrepetitie

AMATEURTONEEL • RECENSIE

PAULA ZUIDHOF

De Driestuiversopera van Bertolt Brecht gespeeld door de Haarlemse theatergroep Eglentier. Muziek: Kurt Weill, live uitgevoerd door Annechien Wijnbergh, Rogier Mulders en Max. Regie: Venus van Asperen. Gezien: ma 8 januari 2001, Stadsschouwburg Haarlem. Daar nog te zien: vanavond, aanvang 20.15 u.

In een lange rij staan de spelers van de Haarlemse theatergroep Eglentier op het toneel. Ze stellen zich voor. Lelijk zien ze eruit. Witte gezichten, ruw geschminkt met hier en daar een zwarte streep of blauwe oren. Hun uitvoering van de *Driestuiversopera* - tekst Bertolt Brecht, muziek Kurt Weill - begint met het lied van Mackie Messer, inmiddels een wereldbekende melodie. Eglentier zingt. Vals. Het wordt steeds erger. Niet om aan te horen. Het publiek reageert lacherig. Dit kan toch niet?

Nee, natuurlijk kan niet iedereen bij deze theatergroep opeens zingen. Maar wat bij iedere andere muziekproductie noodzakelijk zou zijn, is bij Brecht onbelangrijk. Bij hem gaat het niet om het zangtalent, maar om de moraal. Brecht heeft een boodschap die hij kwijt moet en daar weet de theatergroep wel raad mee.

Brecht maakt in zijn *Driestuiversopera* een schets van de zelfkant van de maatschappij. Al meer dan zestig jaar laten theatermakers uit de hele wereld zich inspireren door zijn werk. Venus van Asperen is een van hen. Al jaren is het haar wens om de *Driestuiversopera* aan te pakken. Maar dan alleen met een groep als Eglentier. Na de voorstelling van gisteravond is die keus neider. Er zullen maar weinig theatergroepen zijn die zich zo gemakkelijk

naar haar ideeën voegen. Eglentier is geknipt voor dit experiment.

Van Asperen gebruikt de vloer van de Stadsschouwburg volledig. In hun grove ontluistering zijn de afgebladderde achtermuren van het theater zichtbaar. Achterin zitten de hoeren en misdadigers zich te vervelen. Het stuk voltrekt zich als een ontspannen toneelrepetitie. Er gaan dingen al dan niet geregisseerd fout. Van Asperen zit zelf vooraan op het toneel achter haar regisseurstafel. Ze heeft laconieke onderonsjes met het publiek, roept verbindende teksten voor een geluidsversterker, grijpt in en neemt hier en daar een stukje rol over. Aan de andere kant van het toneel staat de piano van Rogier Mulders, het drumstel van Max en loopt repetitor Annechien Wijnbergh, die ook af en toe fluit speelt.

Schitterend is de come-back van Jos Ahlers als acteur in maar liefst vier rollen, waaronder die van de ziek geworden Marcel Kragt die hij voorleest uit een groot boek waarop met plakletters 'Marcel' staat. Opnieuw spelen Hans Goes (Mackie Messer) en Henk Paulusma als vader Peachum een belangrijke rol. Maar ook de vrouwen laten zich niet onbetuigd, met een energieke rol van Brigit Scheffer als Polly en Nel Moerman als haar moeder. Loes Hofhuis is Lucy (met de blauwe oren).

Het experiment dat de regisseur aangaat met de groep lukt omdat het Eglentier is. Het enige nadeel van deze aanpak is de tijd. Een repetitie vraagt altijd meer dan de uitvoering. Origineel is het wel, maar tot bijna half twaalf kijken naar een toneelrepetitie is echt te lang.

Haarlems Dagblad 9/1-20

Eglentier, Brecht en Weill

Eglentier onder leiding van Venus van Asperen kan er wat van. Van Asperen laat het gebeuren dat een wereldschrijver en een wereldcomponist publiekelijk belachelijk worden gemaakt. En natuurlijk lacht en applaudisseert het publiek, waarvan het merendeel familie en kennissen van de performers zijn.

Volgens de recensie na de eerste voorstelling op maandag 8 januari is het een jarenlang gekoesterde wens van Van Asperen om de Driestuiversopera van Brecht/Weill aan te pakken. Nou, dat is haar volledig gelukt. Gesloopt is het stuk, vermaakt tot een karikatuur van wat ooit de bedoeling van schrijver en componist was.

Heeft Van Asperen wel stilgestaan bij de achtergronden en de herkomst van het gegeven? Heeft zij haar enthousiaste groep wel voldoende in kennis gesteld van de drijfveren van Brecht? Heeft zij de jongeren uit de groep wel een duidelijk inzicht van het tijdsbeeld van destijds (1928) geschetst? Is zij zelf daarvan eigenlijk wel op de hoogte? Weet zij zelf de achtergrond waarop Brecht zijn li-

bretto in gemoderniseerde vorm baseerde? Weet zij wel wie Kurt Weill was en welke invloed hij heeft uitgeoefend? En weten Van Asperens onderdanen wel hoe de echte vertolking van Weill klinkt?

Was deze uitvoering een gelukkig experiment? Allerminst! Van Asperen heeft Eglentier hiermee geen dienst bewezen. Integendeel, bereikt is dat de avond, die ongetwijfeld van allen geweldig veel inzet en energie heeft gevraagd, een grote schandalige flop is geworden van het niveau 'Lachen moet'. Als vervolgens in deze krant geschreven wordt dat het experiment veel weg had van een (veel te lange) toneelrepetitie, dan is met die kwalificatie aan de energieke vereniging nog te veel eer gegeven. Heel erg jammer van de verspilde tijd en de gewekte verwachtingen. Alle met veel inspanning ingestudeerde grappen, grollen en opgedrongen bekkentrekkerij ten spijt: Brecht, Weill en de dapperen spelers van Eglentier verdienen veel meer.

HAARLEM •

COCK BASOSKI EN INEKE KRIST

Theatergroep Eglentier brengt Driestuiversopera op eigentijdse wijze

HAARLEM - Op 8 en 9 januari werd door theatergroep Eglentier de Driestuiversopera van Bertolt Brecht en Kurt Weill in de Stadsschouwburg ten tonele gebracht.

Marjolein Jungbäcker

Zelfs wanneer de bezoeker zich een programmaboekje aangeschaft had bleef de voorstelling nog een verrassing, want aan het repertoire van Brecht kan op vele manieren invulling gegeven worden.

Verve

Regisseuse Venus van Asperen is erin geslaagd om het publiek een avond lang te boeien. Het was al heel lang haar wens dit stuk te mogen regisseren en zij heeft dit met verve gedaan. Om de Marxistische/communistiche filosofie en de ideeën van Brecht in deze tijd om te zetten naar een boeiend theaterstuk met een

boodschap aan het publiek is zeer lastig.

Om het stuk eigentijds te maken werd een bijzondere grime toegepast, was de regisseuse zelf op het toneel en maakte van tijd tot tijd deel uit van de voorstelling. Jos Ahlers had de niet geringe taak om vanavond maar liefst vier rollen te spelen, waaronder de rol van ziek geworden Marcel Kragt. Omdat het te kort dag was om de rol van Marcel nog in te studeren werd de tekst gewoon uit een boek voorgelezen, waar met grote letters Marcel op stond. Een leuke manier om de ziek geworden acteur toch bij het spel te betrekken.

Wennen

Het eerste kwartier moest het publiek, dat in grote getale gekomen was zich even inleven en wennen aan de wijze waarop het stuk gebracht werd. Daarna slaagden de spelers erin om het publiek echt bij het stuk te betrekken, zelfs tot op het podium. Er

waren veel mogelijkheden voor eigen inbreng van de acteurs. Zo kwam het voor dat een in de zaal afgaande mobiele telefoon in het stuk betrokken werd. De bezitster van dit piepend apparaat voelde zich nogal opgelaten, maar hier werd door Mackie Messer (Henk Goes) een leuke act van gemaakt. Geregeld werd het publiek op het verkeerde been gezet, het leek er dan op dat één van de spelers de tekst kwijt was of er leek iets mis te gaan op het podium, maar uiteindelijk bleken dit altijd heel doordachte grappen van de regisseuse te zijn.

Sluimerend talent

Een opera bestaat uiteraard ook uit zang en muziek. Het kleine, speciaal voor deze gelegenheid gevormde orkest, bestond uit een slagwerker (Max de Klerk), een pianist (Rogier Mulders) en een fluitist. De fluitist was Annechien Wijnbergh die tevens als dirigente optrad. Zij is er na

heel veel repeteren in geslaagd het bij de acteurs sluimerend zangtalent verder te ontwikkelen. Wie dit nog eens wil beluisteren kan 21 januari van 16.00 - 23.00 uur in Het Patronaat terecht, hier wordt dan de muzikale uitvoering van het stuk gegeven.

De opera speelt zich af in het Londense Soho, waar Mackie Messer (Hans Goes) een crimineel is die zich bezig houdt met prostitutie, gewapende overvallen en wat je verder maar bedenken kunt. Hij krijgt een verhouding met Polly (Brigit Scheffer), de dochter van het oplichters-echtpaar Peachum gespeeld door Henk Paulusma en Nel Moerman. Tot groot ongenoegen van de Peachums trouwt hij later met Polly. Mackie Messer blijkt echter ook al getrouwd te zijn met Lucy (Loes Hofhuis). Er volgt een heksenjacht op Mackie Messer door het echtpaar Peachum en de politie.

Pas na de pauze in het stuk krijgt men Mackie met veel

moeite te pakken. Hem wacht de strop. Maar na een aantal muzikale en vocale bijdragen wordt toch besloten genade te tonen en hier duikt de boodschap die Brecht in het stuk kwijt wilde, op.

Waardering

De Driestuiversopera is zeker geen gemakkelijk keuze, maar werd door Eglentier heel sterk gespeeld. Er werd zeer sterk geacteerd, de mimiek was uitstekend, er werd heel duidelijk verstaanbaar gesproken en er waren vele komische momenten. Het publiek liet haar waardering duidelijk blijken en gaf een staande ovatie.

Op de planken

Bij een amateurtoneelgezelschap moet alles gerepeteerd worden in de vrije uurtjes daarom laat het volgende stuk even op zich wachten. Maar 9, 10 en 11 juni is het weer zover, dan speelt De Eglentier *De Kleine Zeemeermin*.